

Hnízdění výra velkého (*Bubo bubo*) na Přeloučsku

Breeding of the Eagle Owl (Bubo bubo) in the Přelouč district

Josef Kohoutek⁽¹⁾ & Martin Kohoutek⁽²⁾

⁽¹⁾ Brloh 64, 535 01 Přelouč; e-mail: kohoutekjosef@seznam.cz

⁽²⁾ Břehy 333, 535 01 Přelouč; e-mail: ketuohok@seznam.cz

Výr velký (*Bubo bubo*) hnízdil v ČR odedávna, avšak trvalým pronásledováním byl počátkem dvacátého století téměř vyhuben. V současné době se vyskytuje téměř na celém území republiky v celkovém počtu cca 600–900 párů, přičemž jeho početnost se do 80. let dvacátého století zvyšovala a od té doby stagnuje (HUDEC & ŠTASTNÝ 2005, ŠTASTNÝ *et al.* 2006). Na historický výskyt výra velkého na Přeloučsku můžeme usuzovat z některých místopisných názvů, například Výrov (dnes součást obce Břehy). V literatuře se objevuje údaj z roku 1877, kdy měl být výr střelen v okolí Přelouče (MUSÍLEK 1946, ŠTANCL & ŠTANCLOVÁ 1987). Během prvních dvou mapování hnízdního rozšíření ptáků v ČR (sedmdesátá a osmdesátá léta) nebyl hnízdní výskyt výra na Přeloučsku zaznamenán, zatímco během mapování v letech 2001–2003 už zde bylo hnízdění prokázáno (ŠTASTNÝ *et al.* 2006). Podrobnější údaje (datum, lokalita, popis hnízdění) však nebyly publikovány. V tomto příspěvku podrobněji popisujeme dvě prokázaná hnízdní výra velkého na Přeloučsku.

V roce 2004 se nám podařilo prokázat hnízdění výra velkého u obce Brloh ve starém opuštěném lomu při jižním okraji obce (koordináty 49°60'N 15°33'E, mapovací čtverec 6059, nadmořská výška 250 m). Lokalitu tvoří křemencový lom. Stěny lomu jsou příkré, na některých místech špatně přístupné, vysoké kolem 10 metrů (obr. 1). Dne 10.4.2004 jsme pozorovali výra sedícího na snůšce v severovýchodní stěně lomu, asi dva metry pod horním okrajem lomové stěny na skalní římsce. Snůška byla tvořena dvěma vejci. Dne 3.5. bylo poblíž hnízdní jamky objeveno jedno z neznámých příčin uhynulé mládě, jen několik dnů staré. Hnízdění bylo neúspěšné. V roce 2008 bylo opětovně prokázáno hnízdění výra velkého v téže oblasti na sousedící lokalitě. Tentokrát bylo hnízdo umístěno v mělké prohlubni pod skalním převisem na levém svahu Brložského údolí (obr. 2). Hnízdní jamka byla v poměrně době přístupné místě asi 15 metrů od pěšiny vedoucí údolím. Dne 29.3. byla pozorována samice výra velkého na snůšce tří vajec (obr. 3) a 2.5. byla zaznamenána dvě mlád'ata v prachovém peří, která byla na hnízdě pozorována ještě 16.5. (viz foto v příloze). Dne 8.6. se již mlád'ata pohybovala v okolí hnízda. Tato dvě pozorování jsou prvním podrobným popisem hnízdění této sovy na Přeloučsku.

Souhrn

V letech 2004 a 2008 jsme prokázali hnízdění výra velkého (*Bubo bubo*) poblíž obce Brloh na Přeloučsku. První hnízdění ve starém lomu bylo neúspěšné, při dalším hnízdění ve skalnatém Brložském údolí byla vyvedena dvě mlád'ata. Tato pozorování jsou prvním podrobným popisem hnízdění výra na Přeloučsku, ačkoli první doklad z této oblasti pochází z let 2001–2003.

Summary

In the years 2004 and 2008, we documented breeding of the Eagle Owl (*Bubo bubo*) near the village of Brloh in the Přebouč district (coordinates 49°60'N 15°33'E, altitude 250 m). In the first case, birds unsuccessfully nested in an old quarry. In second case, birds nested in the rocky forested valley and they fledged two young. The paper provides the first detailed description of the Eagle Owl nesting in this area, although the first breeding was documented earlier during the period 2001–2003.

Literatura

- HUDEK K. & ŠŤASTNÝ K. 2005: Fauna ČR. Ptáci 2. *Academia, Praha*.
MUSÍLEK J. 1946: Ptactvo Pardubicka. *Pardubice*.
ŠTANCL L. & ŠTANCLOVÁ H. 1987: Ptactvo Pardubicka II. Bohdanečsko. *Krajské muzeum východních Čech, Pardubice*.
ŠŤASTNÝ K., BEJČEK V. & HUDEC K. 2006: Atlas hnízdního rozšíření ptáků v České republice 2001–2003. *Aventinum, Praha*

ISSN 1211-6424

ISBN 978-80-87151-02-0

+ foto v barevné příloze



Obr. 1: Starý opuštěný lom u obce Brloh na Přeboučsku – hnízdiště výra velkého (*Bubo bubo*) v roce 2004. Foto J. Kohoutek.

Fig. 1: Old quarry near Brloh village in the Přebouč district – the breeding locality of the Eagle Owl (*Bubo bubo*) in 2004. Photo by J. Kohoutek.



Obr. 2: Brložské údolí na Přeloučsku – hnízdiště výra velkého v roce 2008. Foto J. Kohoutek.

Fig. 2: Brloh valley in the Přelouč district – the breeding locality of the Eagle owl in 2008. Photo by J. Kohoutek.



Obr. 3: Výr velký na hnízdě, 10.4.2004, starý opuštěný lom u obce Brloh na Přeloučsku. Foto J. Kohoutek.

Fig. 3: Eagle Owl on the nest in an old quarry near Brloh village in Přelouč district. Photo by J. Kohoutek.

